

A Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő Munka- és Bérügyi Állami Bizottságot, a Szovjetunió Pénzügyminisztériumát, a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő Tudományos és Műszaki Bizottságot, a Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériumát utasítják, hogy az olvasók ellátására fordított munka mennyisége alapján dolgozzák ki a könyvtárosok bér-kategóriákba sorolásának új rendszerét.

A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága a szövetségi köztársaságok minisztertanácsait, a párt-, a szovjet-, és a szakszervezeti szerveket, a minisztériumokat és a hatóságokat arra kötelezi, hogy tegyék meg a megfelelő intézkedéseket a könyvtárak anyagi-műszaki bázisának további megszilárdítására, ezek tervszerű telepítésére. A szövetségi köztársaságok minisztertanácsainak, a minisztériumoknak és hatóságoknak megengedték, hogy szükség szerint a lakóházak földszintjein helyiségeket biztosítsanak a könyvtárak elhelyezése számára. Az ezzel járó költségeket a lakásépítési keret azon részéből kell fedezni, amelyet a kiskereskedelmi, a vendéglátóipari és a szolgáltató vállalatok létesítésére irányoztak elő.

Az Állami Tervbizottságot megbízzák, hogy az 1976-1980. évi népgazdasági terv kidolgozása során irányozzák elő a könyvtári berendezések, a gépi felszerelés és a másoló-sokszorosító berendezések gyártásának fokozását. A Szovjetunió Állami Építészeti Hivatalának és a Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériumának javasolják, hogy 1974-1976-ban dolgozzanak ki új tipusterveket az ország különböző területein létesítendő könyvtári épületek számára.

Külföldi pedagógiai információs rendszerek

FELKAI Lászlóné

Az információs dilemma, az információk mennyiségi növekedése és bennük való tájékozódás igénye a pedagógia területén is jelentkezett. Az oktatásügy, a neveléstudomány elméleti szakemberei, a gyakorló pedagógusok és maguk a tanulók sem nélkülözhetik a tudomány új eredményeit. A tankönyvek nem képesek rugalmasan követni az egyes tudományszakokban bekövetkező változásokat, a pedagógus pedig nem szigetelheti el magát és munkáját attól a tevékenységtől, amelyet pedagógustársai másutt végeznek. Az iskolákat és iskolarendszereket arra ösztönzik és bátorítják, hogy ujitásokat, változtatásokat végezzenek a modern problémák korszerű megoldása és az új oktatási lehetőségek kiaknázása céljából. Ez az oka annak, hogy külföldön egymásután jöttek vagy jönnek létre a nemzetközi, nemzeti, sőt sok helyen az iskolai pedagógiai tájékoztatási szervezetek. Sok országban bevezették az információkeresés és felhasználás iskolai oktatását is. Ez azért is lényeges, mivel az oktatási folyamat elsősorban tájékoztatási folyamat, amely információk átadá-

sából és átvételéből áll. Így tehát az információ az oktatás folyamatában nem pusztán eszköz a cél eléréséhez (mint pl. a termelésben), hanem maga a cél. Az oktatási folyamatban a cél: az információ átvétele, feldolgozása, felhasználása. A pedagógia területén tehát nagyon időszerű a szervezett, koordinált szakirodalmi információellátás kérdésének felvetése.

Pedagógiai tájékoztató és dokumentációs központok mind a tőkés, mind a szocialista országokban működnek. Ezek a központok azonban igen különböző nagyságúak és igen változatos alapelvek szerint fejtik ki tevékenységüket. Közös vonásuk, hogy valamennyiben az oktatásról és az oktatásnak kívánják információkat szolgáltatni.

I. A PEDAGÓGIAI TÁJÉKOZTATÁS NEMZETKÖZI SZERVEZETEI

AZ UNESCO NEMZETKÖZI NEVELÉSÜGYI IRODÁJA

A legátfogóbb nemzetközi pedagógiai intézmény az UNESCO Nemzetközi Nevelésügyi Irodája (Bureau International d'Éducation, BIE), amely dokumentációs és tájékoztatói, valamint kutatási és publikációs tevékenységgel is foglalkozik. Jelenleg legfontosabb célkitűzése az országos dokumentációs központokra támaszkodó egyetemes pedagógiai tájékoztatói központ és számítógépes bibliográfiai kontrollra épített pedagógiai adatbank létesítése.

A feldolgozás az UNESCO hivatalos nyelvein történik, s nem kötődik egyetlen országhoz tudományos terminológiájához sem. 1973-ban elkészült a 2200 fogalmat tartalmazó kétnyelvű (angol, francia) tezaurusz első változata. 1974-ben megkezdődött a tezaurusz próbája, melynek során elvégzik a szükséges korrekciót, és még ebben az évben megindul a folyamatos munka.

Jelenleg 700 periodikát dolgoz fel a könyvtár. A referáló szolgálat 60 országból kapja meg a legfontosabb dokumentumok referátumát; ezeket évente négyszer küldik szét az UNESCO tagállamainak. Negyedévenként annotált bibliográfiát adnak ki egy-egy jelentősebb témáról angol és francia nyelven. Kisérletképpen megkezdtek rövid áttekintések kiadását az egyes országok oktatásügyi rendszeréről. Ezeket kétévenként - a közben bekövetkezett változásoknak megfelelően átdolgozva - újra kiadják. A munkát fokozatosan gépesítik; 1976-tól az információkeresést már számítógéppel végzik.

A jövőben főként a közoktatásra vonatkozó legfontosabb dokumentumokat akarják itt összegyűjteni (országos helyzetképeket, konferenciák anyagát, hivatalos kiadványokat - sokszorosított és kéziratos anyagokat is).

A nemzetközi tájékoztatói hálózat hatékony és gazdaságos működtetése csak számítógépen alapuló tájékoztatói rendszerek összekapcsolása után lehetséges. Ebben a hálózatban a BIE dokumentációs központja közvetítő szerepet játszik. A számítógépes tárolásra való áttérés segítené és ösztönözné a nemzeti-számítógépen alapuló - dokumentációs és tájékoztatói rendszerek kialakítását.

A koncepció kidolgozásánál figyelembe kellett venni a BIE funkcióját. Mint UNESCO intézménynek szervesen kell kapcsolódnia az UNESCO társada-

lomtudományi programjához, másrészt mint nemzetközi intézménynek támaszkodnia kell a tagállamok nemzeti dokumentációs tevékenységére. Olyan rendszert kellett tehát kidolgoznia, amely minden tagállamban egyaránt használható. A már működő rendszerekből kettőnek a tapasztalatait tudták felhasználni, illetőleg közvetlenül adaptálni. Az egyik az USA neveléstudományi információs rendszere az ERIC (Educational Research Information Center), a másik az ILO (International Labour Office) számítógépes rendszere, az ISIS (International Scientific Information Service).

A BIE a jövőben egyre nagyobb mértékben kíván az egyes nemzetek dokumentációs tevékenységére támaszkodni, ugyanakkor biztosítja ezeknek a nemzetközi hálózatba való aktív bekapcsolódását, valamint a hatékony információcsere működtetését és szervezését.

A PEDAGÓGIAI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONTOK NEMZETKÖZI MUNKAKÖZÖSSÉGE

A Benelux-államok, Franciaország, Anglia, Olaszország és a Német Szövetségi Köztársaság pedagógiai dokumentációs központjai már 1958-ban a párizsi Országos Pedagógiai Intézetben tartott kongresszusukon elhatározták együttműködésüket. A kongresszus "korlátozott összetételű munkaközösség"-et alakított az egyműttműködés általános alapelveinek a kidolgozására. A munkaközösség javaslatait - amelyek részletesen tartalmazták a dokumentációs központok nemzetközi tevékenységére vonatkozó határozatokat - a Nyugat-Európai Unió kulturális bizottsága 1959 júniusi ülésén elfogadta. Ezután a Munkaközösség sorra ülésezett Bonnban, Brüsszelben, Párizsban és Rómában. 1960 óta az Európa Tanács kebelében folytatja tevékenységét. Ekkor került ugyanis a Nyugat-Európai Unió kulturális munkája az Európa Tanács hatáskörébe.

AZ EURÓPA TANÁCS PEDAGÓGIAI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONTJA

(The Documentation Centre for Education in Europe)

A Kulturális Együttműködési Tanács javaslatai alapján alakult intézmény célkitűzései: 1. A kormányközi nevelésügyi együttműködés sajátos következményeinek kielégítése. 2. A nevelésügyi információk gyűjtése és közvetítése az egyes országok kormányai között.

A Központ gyűjt minden hivatalos pedagógiai dokumentumot. A visszakeresés kulcsszavakból álló tárgymutató alapján történik. A tárgyszórendszer a tizedes osztályozás címszavain alapszik. A kulcsszavak megállapításánál nagy nehézséget okoz az országok eltérő oktatási rendszere. Az új fogalmak megjelenése feltétlenül szükségessé teszi az eltérést a tizedes osztályozás meglévő tárgyszavaitól. - A tájékoztatás hivatalos nyelve az angol és a francia.

A Központ kiadványai: 1. Az évente háromszor megjelenő Bulletin. - 2. A The News Letter (kéthavonként). - 3. Az új oktatásügyi törvényeket, reformokat és kísérleteket tartalmazó rölapok. - 4. Az 1966 óta folyamatosan publikált pedagógiai bibliográfia. - 5. A Youth Research and Youth Documentation in Europe (Európai Ifjúságkutatási és Ifjúsági Dokumentáció) c. bibliográfia 1971. - 6. A The Educational Documentation and Information System - European Survey 1967. (Neveléstudományi Dokumentációs és Információs Rendszer 1967.) c. mű. - 7. A háromkötetes EUDISED (European Documentation and Information System for Education).

AZ EURÓPAI INFORMÁCIÓS ÉS DOKUMENTÁCIÓS RENDSZER (EUDISED)

Az Európa Tanács keretében 1968-ban értekezletet tartottak a pedagógiai információ és dokumentáció szakemberei, s megvitatták a nyugat-német DOPAED (Dokumentationsring Pädagogik) mintájára létesítendő munkamegosztás és decentralizálás problémáit. A vita eredményeként létrejött egy munkacsoport, amely előterjesztette az EUDISED tervezetét. A tervezet szerint az EUDISED az UNESCO égisze alatt világméretűben kiépülő pedagógiai dokumentációs és tájékoztatási rendszer egyik regionális rendszere lenne. A rendszer gépesített és decentralizált hálózatot alkotna, amely munkamegosztás alapján - az irodalmat és egyéb pedagógiai anyagokat értékelné, tömörítené és tájékoztatási célokra megszervezné.

Az EUDISED-re vonatkozó második jelentés több javaslattal 1971-ben látott napvilágot. Az ebben foglaltak elsősorban a kölcsönös adatközlés alapjának kidolgozására vonatkoznak. Az egyik munkacsoport feladata, hogy javaslatot tegyen az EUDISED-szervezet szabványaira és normáira, beépítve azokba az ilyen kölcsönös adatközlésre már eddig megkötött nemzetközi egyezmények rendelkezéseit is.

Az EUDISED tervezet foglalkozik a nem hagyományos információhordozókkal, amelyekre a pedagógiai dokumentációnak szintén ki kell terjednie. Így a pedagógia speciális szükségleteiből kiindulva ez a tervezet hozzájárul az általános könyvtári és adatközlési szabványok kialakításához is.

Egy másik munkacsoport a többnyelvű EUDISED tezaurusz kialakításán dolgozik. Először az angol, a francia és a német nyelvű változat készült el. A spanyol és olasz nyelvű változat megjelenését 1974-re tervezik.

Az EUDISED rendszer és az EUDISED tezaurusz - megjelenése után - hasznára lesz azoknak az országoknak, amelyek most kezdik szervezni országos pedagógiai dokumentációjukat. Ezeknek az országoknak nem kell saját normákat és szabványokat kidolgozni, mert a DOPAED és a hozzá hasonló rendszerekből a már kidolgozott szabványokat és normákat átvehetik. (Meg kell jegyeznünk, hogy a BIE ezzel ellenkező álláspontot képvisel. Szerintük egyetlen ország rendszere sem adaptálható változtatás nélkül. Az EUDISED tezauruszról az a véleményük, hogy téves koncepció alapján készült.)

Bár az EUDISED-rendszer még nem működik - a tezaurusznak is több évre van szüksége, hogy deszkriptorai megszilárduljanak - máris számos információs forrásból szerezhetők be pedagógiai információk.

PEDAGÓGIAI DOKUMENTÁCIÓ ÉS INFORMÁCIÓ A SZOCIALISTA ORSZÁGOKBAN

A közoktatás információrendszerét szolgáló önálló számítóközpontok létrehozása a legtöbb szocialista országban vagy már megtörtént (Bulgária, Német Demokratikus Köztársaság, Szovjetunió, legutóbb Csehszlovákia) vagy tervezés alatt áll (Lengyelország, Románia). Ezek a központok vagy az ország pedagógiai intézetéhez (akadémiájához) tartoznak, mint pl. az NDK-ban és a Szovjetunióban, vagy az illetékes minisztériumi tárcához. - Ezek a központok általában három fő területtel foglalkoznak:

1. Az iskolai pedagógiai információ szervezése,
2. Dokumentáció (ebben az összefüggésben a dokumentáció gépesítéséről van szó),
3. A pedagógiai kutatás segítése.

A pedagógiai intézetek várnai konferenciájának (1972) határozata nyomán került sor arra a nemzetközi konferenciára, amelynek témája "Az automatikus információfeldolgozásnak közoktatás területén való felhasználása" volt. Az értekezletet 1973 márciusában tartották Drezdában. A szakértői tanácskozás az információcserét szolgálta és koordinálta azokat az erőfeszítéseket, amelyek a szocialista államok nemzetközi együttműködésének megvalósítására, a lehetséges és szükséges feltételek megteremtésére, az automatizált információfeldolgozás fokozatos bevezetésére irányultak.

A szakértők fontosnak tartották, hogy a rendszerek fokozatos kidolgozásánál és bevezetésénél a szocialista országok szorosan együttműködjenek. Ez az integrált eljárás lehetővé teszi a rendszerek összeegyeztetését a szocialista országok intézményei között. A rendszerek kiépítésével kapcsolatban a következő sulyponyi feladatokat jelölték meg:

- a) A különböző szintű vezető szervek strukturájának és funkciójának elemzése;
- b) Az információáradat terjedelmének és irányának meghatározása, a mutatószámok kidolgozása;
- c) A megfelelő matematikai eljárások és módszerek kiválasztása és kidolgozása pl. a szükséges programozás, adatbank stb.;
- d) Az anyagi-műszaki bázis megteremtése;
- e) Intézkedések kidolgozása megfelelő káderek ki- és továbbképzésére, akikre a rendszer kiépítésénél (pedagógia, vezetőképés, matematika, elektronikus adatfeldolgozás stb. terén) szükség van.

Az elméleti munkák mellett a szakértők szükségesnek tartják, hogy gyakorlati lépésekkel is hozzájáruljanak a konkrét feladatok megoldásához. Egy ilyen automatizált tájékoztatási és dokumentációs rendszer felépítésének fontos tartalmi előfeltétele az egységes terminológia a pedagógiai tudományokban és az oktatásügyben. Ezért további lépéseket kell tenni az egységes fogalomrendszer kialakítására előbb nemzeti majd nemzetközi keretben a szocialista országok között. Ehhez hozzájárulhat pedagógiai szótár kidolgozása előbb nemzeti sikon, később minden szocialista országra vonatkozóan.

A tanácskozás résztvevői célszerűnek tartják, hogy a jövőben a szakértők munkatanácskozást tartsanak az automatizált információfeldolgozás konkrét, gyakorlati, az egyes részterületeket érintő kérdéseiről.

II. INFORMÁCIÓS RENDSZEREK AZ EGYES ORSZÁGOKBAN

SZOCIALISTA ORSZÁGOK

Szovjetunió

A Szovjetunió Neveléstudományi Akadémiája - mint a pedagógiai kutatás irányító szerve - komplex kutatási tervet dolgozott ki, amely 19 tudományos területet foglal magában. Ezek között a témák között kapott helyet a tudományos pedagógiai tájékoztatás. Az Akadémia Elnöksége mellett működő koordinálási tanács dolgozza ki a tapasztalatcsere- és információ-

rendszer, fenntartja a kapcsolatot más szervezetekkel és tudományos testületekkel. A koordinálási tanács rendszeres tájékoztatási tevékenységével hozzájárul a feladatok megoldásához. A folyóirat-publikációkon kívül tájékoztató füzeteket is ad ki. Kísérletek folynak számítógépes pedagógiai információ-visszakereső rendszer kidolgozására.

A Neveléstudományi Akadémia általános pedagógiai kérdésekkel foglalkozó Tudományos Kutató Intézetének Információs Osztálya látja el a pedagógiai információ irányítását, szervezését és a nemzetközi információs kapcsolatok koordinálását.

Csehszlovákia

Prágában Pedagógiai Információs Intézetet hoztak létre, amely az UNESCO erkölcsi és anyagi támogatásával működik. Az intézet első nemzetközi tudományos konferenciáját 1974. november 26-29 között rendezi meg Prágában. Témája: tájékoztatási rendszer megteremtése a pedagógiai területen. A kollokvium az UNESCO tagállamokon belül a pedagógiai tájékoztatási rendszerek létrehozásával kapcsolatos problémákat vitatja meg. A kollokvium programja az alábbi 3 területet foglalja magába:

- Az információs rendszer specifikus funkciója az oktatáspolitikai programján belül,
- Az információs kartonok strukturája és az információs anyagot felhasználók tipikus csoportjai,
- Az adatgyűjtés, feldolgozás, terjesztés és az információfelhasználás formái és módszerei.

Ez a kollokvium lesz az első olyan jellegű esemény a pedagógia területén belül, amely az UNESCO program inspirációjára jön létre, s amely kollokviumon az UNESCO tagállamok szakemberei is részt vesznek.

Lengyelország

1971 szeptemberében jelent meg a lengyel közoktatási és felsőoktatási miniszter rendelete az információ felhasználásának tanításáról. A rendelet elsősorban a középiskolákra vonatkozik, mert az általános iskolákban már egy korábban megjelent intézkedés alapján bevezették az információ felhasználásának tanítását. A megvalósítás feltételei:

1. Az iskola könyvtára rendelkezze a szükséges információs forrásokkal,
2. Az iskolai könyvtáros megfelelően felkészült legyen.

A könyvek beszerzéséhez a pedagógiai könyvtár ad segítséget. A Központi Pedagógiai Továbbképző Intézettel felkészítik a szaktanárokat arra, hogy az információ felhasználásának ismeretét alkalmazzák a saját szaktárgyukban. A technikumokban és szakliceumokban a szaknak megfelelő információhordozókat kiemelten is tanítják és használtatják.

Az ellenőrzés az általános- és szakfelügyelet feladata. Az évenként összeített eljárásokat, módszereket, tapasztalatokat kiadványban jelentetik meg és népszerűsítik. A részletek kidolgozását 1980-ra tervezik, ekkortól kívánják központilag meghatározni a gyakorlati teendőket.

Német Demokratikus Köztársaság

Az NDK Neveléstudományi Akadémiája (Akademie der Pädagogischen Wissenschaften der DDR - APW) Kutatási és Számítástechnikai Központját

Drezdában létesítették. A hatékony információs rendszer előfeltétele a gépi adatfeldolgozásra és tárolásra alapított visszakereső rendszer, amelyet az NDK-ban "Robotron - 300" gép felhasználásával építenek ki (1971-től). A feladat megkívánja a pedagógiai tájékoztatási intézmények hálózatának kiépítését. A hálózati intézmények a források feltárására és feldolgozására megállapodást kötnek az információ központi szervével. Az elektronikus adatfeldolgozó gépek segítségével rövid idő alatt tudnak az információs forrásokról szelektált jegyzékeket összeállítani és azokat differenciáltan megküldeni a felhasználóknak.

A Pedagógiai Információs és Dokumentációs központ differenciált információs szolgáltatásainak kialakításában szorosan együttműködik az Országos Pedagógiai Könyvtárral, a többi pedagógiai szakkönyvtárral, a pedagógiai kutatóintézetekkel, valamint a Volk und Wissen kiadóvállalattal.

TÖKÉS ORSZÁGOK

Amerikai Egyesült Államok

Az USA Oktatásügyi Minisztériumának Neveléstudományi Kutatási Tájékoztatási Központja (Educational Research Informations Center - ERIC) kidolgozta az információ terjesztésének speciális rendszerét. Az ERIC mint neveléstudományi tájékoztatási szolgálat a természettudományok - a fizika, matematika és kémia - tapasztalataiból merített, ahol a tudományos kutatómunka gyors tárolásának és fejlesztésének módszereit már évekkel ezelőtt kidolgozták.

Az ERIC munkája decentralizált. Az ország területén már sok helyen működnek vagy szervezdes alatt állnak hálózati, ún. "kliring-intézetek". Így az Oktatásügyi Minisztérium kutatási és fejlesztési központjaiban a Harvard Egyetemen, New York Város Egyetemen, valamint Ohio Állam Egyetemen. Minden egyes központ egy kutatási területre specializálja magát. Ilyen speciális programok pl. a szakképzés, oktatástechnológiák, gyógypedagógia, idegen nyelvek oktatása, művészetek és humán tárgyak, összehasonlító neveléstudomány stb. Az alközpontoktól beérkező anyagokat a központ speciális szakemberei vizsgálják át abból a szempontból, hogy mi kerüljön az ERIC központi rendszerébe.

A központi ERIC-intézet és az ERIC-egyesületek munkájának segítésére szolgál az ERIC deskriptorokat tartalmazó teaurusz. Kísérlet folyik ezenkívül az amerikai iskolai tájékoztatási központok kiépítésére.

A kidolgozásra kerülő program első lépése az iskolai tájékoztatási központ munkatársainak és igazgatójának, a körzeti központ igazgatójának, valamint a könyvtári technikus integrált képzési programjának elkészítése. A Denveri Egyetem kísérleti programjában az iskolakörzeti központ vezetőit képzik aspiranturának megfelelő fokon. A Michigani Egyetem a könyvtárosképző főiskolákkal közösen dolgozta ki kísérleti programját.

Anglia

Az Országos Oktatástechnológiai Tanács korszerű információs rendszert szervez, amely az oktatástechnológia területén felhalmozott értékes források anyagát könnyen és gyorsan teszi hozzáférhetővé a felhasználók számára. Ehhez elsősorban gondosan összeállított bibliográfiák, katalógusok, szelektált

tájékoztatói forrásjegyzékek szükségesek. A visszakeresést gépi úton kívánják megoldani. A gépi feldolgozás és visszakeresés terén eddig már néhány kísérlet lebonyolításra került.

Az angol Tantervi és Vizsgabizottság az iskolai tájékoztatói központok létrehozását vizsgáló programjának eredményeit a School Resource Centres c. jelentésben hozta nyilvánosságra. (School Council Working Paper 43.). A kutatás második szakaszában hat kísérleti iskolában hoznak létre tájékoztatói központot. A hat iskola típus szerinti megoszlása: 4 egységes (Comprehensive School); 1 középfokú iskola (Middle School, 9-13 éves korosztály); 1 gimnázium (Grammar School). A Tantervi és Vizsgabizottság szakmai tanácsadással segíti az iskolákat. Szakmai szempontból az érdemi feladat az anyagok visszakeresését lehetővé tevő katalógusrendszer kidolgozása volt. Ezt 4 iskolában lyukkártya-rendszerű katalógussal, 1 iskolában címrendszer-, 1 iskolában betűrendes tárgyszó-katalógussal oldották meg. Az anyagok összeállítására, az eszközök továbbfejlesztésére szánt helyiségeket a könyvtár mellett rendezték be. A munka tapasztalatait, az általánosítható következtetéseket a Tantervi és Vizsgabizottság 1973. évi jelentése tartalmazza.

Német Szövetségi Köztársaság

Hosszas viták után 1973 végén fogadták el az információ és dokumentáció fejlesztésére készített programot. Ez a program tartalmazta a pedagógiai könyvtárak átszervezését, tájékoztatói központok felállítását az újonnan épült iskolákban, különösen az egységes iskolákban (Gesamtschule) -; hatékony pedagógiai könyvtárak felállítását az egyetemeken és a tanárképző főiskolákon a tanárképzés és a pedagógiai továbbképzés céljaira, valamint az együttműködés fokozását a tartományi központi pedagógiai könyvtárak között.

A különféle pedagógiai információs szolgáltató intézmények szervezete a Dokumentationsring Pädagogik (DOPAED). Szakterülete a pedagógia és a pedagógiai kutatás. A DOPAED koordinációs központja a nyugat-berlini Pädagogisches Zentrum. A DOPAED keretébe ló tagintézmény tartozik. Sikerült koordinációt szervezni a német nyelvterületen Ausztriával és a német nyelvű kiadványokra vonatkozólag Svájjal. Az NDK-val nincsenek kapcsolataik.

A koordinációs központ fő feladatai:

- A DOPAED keretei között folyó együttműködés továbbfejlesztése,
- A pedagógiai bibliográfiába felveendő kiadványok feldolgozásának koordinálása, bibliográfia kiadása,
- Gépi rendszer kifejlesztése az adatok feldolgozásának, tárolásának és visszakeresésének megkönnyítésére.

A gépi feldolgozás számára elkészítették és 1973 őszén kiadták a DOPAED hivatalos pedagógiai tezauruszát. A DOPAED teljes gépesített rendszerének kialakítása, valamint a szélesebb nemzetközi együttműködés megvalósítása folyamatban van.

Svédország

A korszerű tele-kommunikációs módszerek felhasználásával országos információs hálózat felállítását tervezik, amelybe a következő évtizedben már az iskolák és magánszemélyek is bekapcsolódhatnak. A felvevő helyeken felállított telex vagy televíziószerű képernyő segítségével információ-

kat lehet majd mindenhova eljuttatni, és egyéni kérdésekre is válaszolnak. A hálózatot az oktatás céljaira, valamint az iskolai munkához is igénybe kívánják venni.

A Központi Oktatásügyi Főigazgatóság javaslata megjelöli a pedagógiai kutatási eredmények terjesztése szempontjából fontos csoportokat, megvizsgálja a terjesztési módszereket és az információk áramlásának lehetőségeit. Az eredményeket a Főigazgatóság valamint a malmói és uppsalai pedagógiai főiskola kiadványai terjesztik.

A svéd Oktatásügyi Minisztérium által meghatározott pedagógiai kutatási program egyik pontja (42.) az iskolai tájékoztatási rendszer kidolgozására vonatkozik. Az állami költségvetésben a pedagógiai kutatásokra fordított összegnek mindössze 2%-át használják fel tájékoztatási célokra (legalább 10%-ra lenne szükség).

Javasolják, hogy az Országos Tudományos Információs és Dokumentációs Tanács (SINFODOK), amely Svédországban a tudományos és műszaki információ szerve, bővítse ki tevékenységét olyan irányban, hogy a társadalomtudományoknak vagy a Közoktatásügyi Minisztérium tevékenységi területének nagyobb részét is fogja át.

IRODALOM

- ALFEROV Ju.Sz.: Mezsdunarodnoe bjuro proszvescsenija JUNESZKO (Az UNESCO Nemzetközi Nevelésügyi Irodája). = Szovetszkaja Pedagogika, 1972. No. 9. 130-134. p.
- BESWICK, N.: Resource Centre Development - Six Pilot Schools. (Információs központ hat angol kísérleti iskolában) = Education Libraries Bulletin, 1972. No. 44. 4-6. p.
- BURCHINAL, L.G. - HASWELL, H.A.: How To Put Two and a Halft Tons of Research Into One Handy Little Box). (ERIC, az USA oktatásügyi minisztériumának Neveléstudományi Kutatási Információs Központja). = American Education, 1966. No. 2. 23-25. p.
- CASE, R.N.: Report from the Manpower Project. (Az amerikai iskolai információs központok káderfejlesztési programja). = School Libraries, 1971. No. 3. 49-50. p.
- CASE, R.N.: Experimental Models for School Library Media Education. (Kísérleti modellek az iskolai információs központok könyvtárosainak képzéséhez). = School Library Journal, 1971. No. 4. 25-30. p.
- DAVIES, J.O.: The Documentation Centre for Education in Europe. (Az Európa Tanács Pedagógiai Dokumentációs Központja) = Education Libraries Bulletin, 1971. No. 40. 8-15. p.
- EKMAN, B. - SANDAHL, Chr.: Pedagogisk forskning - information och dokumentation. (Információ és dokumentáció a pedagógiai kutatásban) = Pedagogisk Tidskrift, 1970. No. 2/3. 29-35. p.
- Forschung in Schweden. (A svéd 1971/72. évi pedagógiai kutatási program) = Zeitschrift für erziehungswissenschaftliche Forschung, 1971. No. 4. 239-248. p.

- GILBERT, L.: MARCLends a HELPIS Hand (Az angol oktatástechnológiai információs rendszer) - The Times Educational Supplement. 1971. No. 2921. 58.p.
- HRIPKOVA, A.G.: Die Akademie der Pädagogischen Wissenschaften der UdSSR - das führende Organ der wissenschaftlichen Forschung auf dem Gebiet der pädagogischen Forschung. (A Szovjetunió Neveléstudományi Akadémiája a Pedagógiai kutatás irányító szerve.) = Pädagogische Forschung, 1971.No.6. 3-24.p.
- LA MORZIA, V.: Berichte. Internationale Arbeitsgruppe "Pädagogische Dokumentation". (Beszámoló a Pedagógiai Dokumentációs Központok Nemzetközi Munkaközösségének tevékenységéről) = Bildung und Erziehung, 1962. No.3.166-175.p.
- MISZLAVSZKIJ, V.I. Opýt polucsenija pedagogicseszkoy informacii pri pomoscsi elektronno-cifrovoy vücsiszlitel'noj masinü. (Kísérlet számítógépes pedagógiai szaktájékoztatásra) = Szovetszkaja Pedagogika. 1972.No.7. 34-41.p.
- OLSSON, H.O.: Datorn i nem och skola. (Országos információs hálózat terve Svédországban). = Barn och Kultur, 1972. No.3. 86-89.p.
- Pedagogiska nämnden dryftar sprindning av forskningsresultat. (Pedagógiai kutatási eredmények terjesztése Svédországban). = Utbildningstidningen, 1972. No.5. 20.p.
- SPANGENBERG, K. - KSCHENKA, W.: The Dokumentationsring Pädagogik. - DOPAED. (A nyugat-berlini Pedagógiai Központ dokumentációs osztálya.) = Education Libraries Bulletin, 1973. No.3. 24-32.p.
- STIEHL, W.: Informationsversorgung für die pädagogische Wissenschaft (Az NDK pedagógiai információs szolgáltatási rendszere) = Informatik. 1972. No.3. 17-24.p.
- SZTAMENOV, I.: Informacionni potoci v ucsebnija procesz. (Információs áramlások az oktatási folyamatban.) = Narodna Proszveta, 1971. No.8. 18-33.p.

Könyvtárosképzés a skandináv országokban

VADÁSZ Ferencné

Az alábbi szemlét Vadász Ferencné a Scandinavian cikkek alapján készítette. (TAMMEKANN, Eeva-Maija: The training of librarians in Finland. 1973. No.3. 78-80.p.; BRESDORFF, Viggo: Courses and seminars at the Danish School of Librarianship. 1973. No.3. 81-87.p.; HÖGLUND, Anna-Lena -